

رویکردهای نوین در مدیریت ورزشی

دوره ۹، شماره ۳۳، تابستان ۱۴۰۰

ص ص: ۱۵۰-۱۳۱

شناسایی و رتبه‌بندی موانع توسعه ورزش همگانی محله‌های شهرستان اراک

عزت‌الله شاه‌منصوری^{۱*} - اسفندیار خسروی زاده^۲ - بیتا آرستی^۳ - مهدی مولایی یساوولی^۴

۱. استادیار مدیریت ورزشی، گروه علوم ورزشی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اراک، اراک، ایران ۲.

دانشیار مدیریت ورزشی، گروه علوم ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه اراک، اراک، ایران ۳. کارشناس ارشد

مدیریت ورزشی، مدیر پژوهش اداره کل ورزش و جوانان استان مرکزی، اراک، ایران ۴. دانشجوی دکتری سنجش و

اندازه‌گیری، گروه سنجش و اندازه‌گیری، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه علامه طباطبایی، تهران، ایران

(تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۰۷/۱۵، تاریخ تصویب: ۱۳۹۹/۱۱/۰۵)

چکیده

رشد سریع شهرنشینی همگام با تغییرات اساسی در سبک و شیوه زندگی شهری متأثر از نظام سرمایه‌داری و تکنولوژی‌های جدید سبب بروز و ظهور مشکلات متعدد شهرنشینی و افزایش فشارهای روانی و جسمی بر شهروندان شده است. یکی از مکان‌هایی که به شدت از این تحولات متأثر شده، نظام محلات شهری است. هدف این پژوهش، شناسایی و رتبه‌بندی موانع توسعه ورزش محله‌های شهر اراک بود. روش پژوهش، توصیفی-تحلیلی و جامعه آماری در بخش کیفی شامل کارشناسان (۱۵ نفر) و در بخش کمی شامل تمامی شرکت‌کنندگان در ورزش همگانی شهر اراک بود (۴۵۰ نفر). در بخش کمی، ۲۰۷ نفر به صورت در دسترس و در بخش کیفی کل جامعه آماری به عنوان نمونه به صورت هدفمند انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده‌ها، پرسشنامه بود که برای تهیه آن از روش آمیخته استفاده شد. از روش‌های آماری تحلیل عاملی تأییدی، آزمون تی و فریدمن، برای تجزیه و تحلیل داده‌های آماری استفاده شد. اطلاعات به دست آمده با استفاده از نرم‌افزارهای SPSS نسخه ۴ تجزیه و تحلیل شد. نتایج حاکی از آن بود که عوامل هفت‌گانه که به عنوان موانع توسعه ورزش محله‌ها شناسایی شده بودند، نقش مؤثر و معناداری در توسعه نیافتگی ورزش محله‌ها دارند. این عوامل به ترتیب اولویت به شرح زیرند: عوامل زیرساختی، مدیریتی، امکانات و تجهیزات، فرهنگی-اجتماعی، بودجه‌ای-اعتباری، زیست‌محیطی-رفاهی و در نهایت دسترسی. نتیجه کلی تحقیق حاکی از آن است که مدیریت مناسبی در بهره‌برداری از وضعیت موجود انجام نمی‌گیرد و بیشترین تمرکز و توجه به برگزاری ورزش صبحگاهی و عصرگاهی در چند پارک اصلی شهر است.

واژه‌های کلیدی

پارک‌های محله، موانع ورزش همگانی، ورزش محله‌محور.

مقدمه

بحران سلامت در ابعاد جسمانی و روانی، فضاهای شهری و مسکونی معاصر را تهدید می‌کند، در چنین شرایطی اتخاذ رویکردهای نوین برنامه‌ریزی و طراحی محیط برای ارتقای سلامت محیطی شهروندان ضروری است، طراحی فضاهای باز و محله‌های شهری متناسب با آسایش و سلامت شهروندان از اهداف طراحی شهری پایدار به‌شمار می‌رود که در سال‌های اخیر به‌ویژه در کشورهای توسعه‌یافته گسترش زیادی یافته است (۲).

در ایران افزایش جمعیت شهری از مشکلات اساسی آن بوده است، این افزایش سریع جمعیت که بیشتر ناشی از مهاجرت‌های روستا به شهر بوده، سبب تبدیل شهرهای کوچک و روستاها به شهرهای بزرگ و میانی شده است. در گزارشی مدیر کل روستایی و عشایری استانداری مرکزی عنوان کردند، از جمعیت یک میلیون و چهارصد هزار نفری استان مرکزی حدود ۳۶۸ هزار نفر آنها را روستاییان تشکیل می‌دهند و از مجموع ۱۶۵۰ روستای استان مرکزی، حدود ۳۰۰ روستا خالی از سکنه شده‌اند. این مسئله به افزایش مشکلات و پیچیدگی‌ها در شهرها دامن زده است. از سوی دیگر روند توسعه شهری در دهه‌های اخیر چنان بوده که به ایجاد ناهماهنگی در چگونگی استفاده از زمین‌های شهری و به‌عبارتی عدم تعادل در پراکندگی تسهیلات و خدمات عمومی در سطح شهرها به‌خصوص در زمینه پارک‌های شهری منجر شده است (۲۱). این موضوع سبب رواج انواع فراغت‌های آسیب‌زا به‌سبب نداشتن امکانات مناسب تفریحی، فقدان آگاهی، نداشتن برنامه صحیح و نیز سیاست‌های اجتماعی و اقتصادی نادرست است که موجب شده است بسیاری از نوجوانان و جوانان به‌سوی فعالیت‌ها و تفریحات ناسالم کشیده شوند (۱۵). تمامی شهروندان به مناسبت عضویت

در جامعه شهری از حقوقی برخوردارند که گستره متنوعی از حقوق مدنی، اقتصادی و رفاهی، فرهنگی و عدالت و امنیت را در برمی‌گیرد، در این خصوص نهادهای مختلفی در راستای رعایت و توسعه حقوق مذکور گام برمی‌دارند. در این میان شهرداری‌ها قرار دارند که به‌سبب جایگاهی که در عرصه مدیریت امور شهری و ارائه خدمات همگانی دارند، از ظرفیت بالایی نیز در اجرای حقوق شهروندی برخوردارند (۱۳). در رویکرد جدید مدیریت شهری بر اهمیت محله‌محوری در اداره شهر و مدیریت شهری از طرف مدیران شهری در سایر موضوعات شهری از جمله توسعه ورزش همگانی و «ورزش محله‌محور» در فضاهای شهری تأکید شده است. در این زمینه شناخت فضاهای اجتماعی مناسب به‌منظور شکل‌گیری روابط اجتماعی در ایجاد حس تعلق می‌تواند مدیران شهری را براساس رویکرد محله‌محوری در ایجاد مشارکت‌های مردمی یاری رساند. میزان روابط و صمیمیت با همسایگان و میزان شناخت ساکنان آپارتمان‌های مجاور و تمایل شرکت در فعالیت‌های جمعی، بیانگر همبستگی اجتماعی و در نهایت تعلق به محله است (۲۲). محققان معتقدند فضای عمومی ایمن در محله، فرصتی را برای ملاقات و دیدار ساکنان فراهم می‌سازد و به توسعه پیوندهای اجتماعی محلی می‌انجامد، به تعبیر کوپر مارکوس با گذشت زمان و ایجاد دل‌بستگی فرد با محیط، محیط به لنگرگاه روانی تبدیل می‌شود و احساس تعلق مکانی شکل می‌گیرد (۲۷). در خصوص رویکرد ورزش محله‌محور، رحمانی و همکاران (۱۳۹۹) عنوان کردند، ورزش همگانی در پارک‌های محلی کارکردهای مطلوبی همچون افزایش همدلی، تقویت همبستگی، مشارکت اجتماعی و تحکیم روابط و پیوندهای اجتماعی را در پی دارد و در نهایت به جامعه‌پذیری کمک می‌کند (۱۴). در این زمینه نقش مدیریتی ارگان‌ها و

در حوزه ورزش همگانی در تمامی اصول حکمروایی نامطلوب است (۹).

توسعه فضاهای ورزشی در سطح محلات، به تحرک اجتماعی جمعیت ساکن در محلات شهری، احساس تعلق به محله، مشارکت و مسئولیت، دلبستگی و نظارت قوت می‌بخشد و ارتباط اجتماعی سالم و همراه با صمیمیت را به وجود می‌آورد که محبت و دوستی‌ها، هم‌محله بودن‌ها و جوانمردی را ایجاد می‌کند (۴).

توسعه مکان‌های ورزشی در همسایگی محله نقش مهمی در تأمین سلامت جسمانی و روانی شهروندان دارد. فضاهای همسایگی اثر زیادی بر رفتار سلامتی کودکان به این دلیل که آنها ساعات زیادی را در این‌گونه محیط سپری می‌کنند، می‌گذارد (۱۰). زیبایی و سرسبزی محیط همسایگی در ایجاد انرژی مثبت و شادابی تأثیرگذار است. در همین خصوص نتایج تحقیقات وان دیجیک و همکاران (۲۰۱۸) نشان داد، سبز شدن حیاط مدرسه بر ایجاد حس قدردانی کودکان از محیط، بهزیستی روان‌شناختی و اجتماعی، ترغیب به فعالیت جسمانی و تقویت رفتارهای اجتماعی کودکان تأثیر مثبتی می‌گذارد (۴۱). بررسی مبانی نظری و پیشینه تحقیق در خصوص ورزش محلات نشان می‌دهد، برای ایجاد بستر ورزش محله‌محور و پیامد آن گسترش ورزش همگانی، دسترسی به پارک‌های محله، ایمنی و امنیت، نظافت و زیبایی، داشتن برنامه و فرهنگ‌سازی بسیار مهم است. نتیجه تحقیقی در خصوص دسترسی به پارک‌ها و مراکز تفریحی به‌عنوان مجموعه‌هایی برای ارتقای فعالیت بدنی جوانان در سن دیگو، نشان داد که بیشتر از ۱۷ هزار جوان در برنامه‌های فعالیت بدنی ۴۴ مرکز تفریحی در نظر گرفته شده طی روزهای خاص و آخر هفته شرکت داشتند (۱۰). در خصوص میزان دسترسی به امکانات شهروندی از جمله اماکن و امکانات ورزشی، لطفی

سازمان‌های مختلف شهری مانند شهرداری به‌منظور تأمین فضای سبز و تفریحی ورزشی مورد نیاز اقشار مختلف جامعه برای بهتر سپری کردن اوقات فراغت افراد پراهمیت است.

برنامه‌ریزی برای گذران اوقات فراغت با تأکید بر فعالیت‌های ورزشی، ارتباط نزدیکی با برنامه‌ریزی شهری به‌ویژه برنامه‌ریزی کاربری زمین پیدا کرده است، زیرا ساماندهی فضایی و تأمین امکانات فراغتی تا حدود زیادی به کمیت و کیفیت فضاهای شهری و تجهیزات آنها وابسته است (۲۸).

در ایران هرچند متولی اصلی احداث و نگهداری اماکن ورزشی به عهده وزارت ورزش است، اما براساس بند ۱ ماده ۵۵ قانون شهرداری‌ها، احداث ورزشگاه و اماکن تفریحی ورزشی و پارک‌ها، از وظایف شهرداری‌هاست. شهرداری سازمانی محلی، غیردولتی و عمومی و نهادهای مدنی تلقی می‌شود و وظایف گوناگون و بسیاری را بر عهده دارد. یکی از وظایف مهم شهرداری‌ها برنامه‌ریزی برای گذران اوقات فراغت شهروندان در ارتباط با نیازها و خواسته‌های آنهاست (۱۲، ۱۶). اما به‌نظر می‌رسد ورزش همگانی در ساختار فرهنگ ورزش جامعه ایران نهادینه نشده است و بیشتر به‌صورت فصلی، موردی، مناسبتی و تشویقی به راه خود ادامه می‌دهد.

نهادینه کردن بدین مفهوم است که موجب ثبات، پایداری و فراگیر شدن رفتارهای مطلوب شود، عوامل متعددی در عدم نهادینه شدن و گسترش ورزش همگانی در کشور نقش دارند، از جمله می‌توان به اهداف و راهبردها، زیرساخت‌ها و امکانات، تحقیق و پژوهش، منابع انسانی، بودجه، قوانین و مقررات، آموزش و ویژگی‌های ورزش همگانی اشاره کرد (۱). حسینی و همکاران (۱۳۹۶)، در تحقیقی نتیجه گرفتند که نحوه مدیریت شهرداری تهران

شوند (۳۱). با توجه به اینکه در تحقیق حاضر پارک‌ها نماد مکانی ورزش محله‌ها تلقی شده است (زیرا اماکن ورزشی اختصاصی برای ورزش محله‌ها وجود نداشت) و نقش بسیار مهمی در توسعه ورزش محله‌ها دارند، در سطور زیر در خصوص پارک و ویژگی‌های آن بحث می‌شود.

پارک‌ها براساس میزان دسترسی به چهار دسته تقسیم می‌شوند:

۱. پارک شهری در مقیاس واحد همسایگی: عبارت است از پارکی که در یک واحد همسایگی قرار گرفته و مساحتی کمتر از نیم هکتار داشته باشد و برای کودک ۹ ساله از دورترین نقطه واحد همسایگی تا پارک با پای پیاده مقدور باشد و طی مسیر از خیابان سریع شریانی و بزرگراه‌ها عبور نکند.

۲. پارک شهری در مقیاس محله (پارک محله): پارکی است که در محله‌ای قرار دارد و مساحت آن حدود دو برابر مساحت پارک در مقیاس همسایگی (یک هکتار) است. همچنین ارتباط پیاده برای کودک ۹ ساله از دورترین نقطه محله تا پارک باید به حدود دو برابر معیار واحد همسایگی برسد و طی مسیر بتواند از خیابان کندرو، شبکه دسترسی محلی عبور کند. در مورد سرانه پارک محله معمولاً از ۱/۲ تا ۲ متر مربع برای هر نفر نوسان دارد (۳).

۳. پارک شهری در مقیاس ناحیه: به پارکی گفته می‌شود که در ناحیه مسکونی قرار داشته باشد و مساحت آن ۲ تا ۴ برابر پارک در مقیاس محله (۴ هکتار) باشد و دسترسی با پای پیاده طبق مشخصات برای ساکنان از دورترین نقطه تا پارک از نیم ساعت تجاوز نکند.

۴. پارک شهری در مقیاس منطقه: به پارکی گفته می‌شود که در یک منطقه مسکونی قرار داشته باشد، مساحت آن دست کم دو برابر اندازه پارک در مقیاس ناحیه

و همکاران (۱۳۹۲)، نتیجه گرفتند با توجه به ویژگی‌های مختلف فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی، منطقه‌ای و سرپرست‌های خانوار، تفاوت زیادی میان مناطق مختلف مشاهده می‌شود. سرپرست‌های خانوار در مناطق ۱ و ۴، با برخورداری از شرایط مناسب اجتماعی، شغلی، درآمدی و تحصیلی، خود به همراه خانواده‌هایشان گرایش مثبتی به ورزش دارند و همواره سعی می‌کنند که این مهم را در برنامه‌های مختلف زندگی خود قرار دهند (۲۵).

در همین زمینه نتایج تحقیق لورین نسیبیت^۱ و همکاران (۲۰۱۹) نشان داد، پارک‌ها و فضای سبز در جامعه مورد مطالعه (۱۰ منطقه شهری آمریکا) به طور عادلانه توزیع نشده است و برخی از عوامل مثل تحصیلات، جایگاه اجتماعی و نژادی در این نابرابری نقش دارند (۳۷).

وان لنته^۲ و همکاران (۲۰۰۵)، نتیجه گرفتند ارتباط معناداری بین وضعیت اقتصادی اجتماعی، محیط همسایگی، سن جنس و وضعیت تحصیلی با تحرک بدنی وجود دارد و در مقایسه با مناطق برخوردار، ساکنان مناطق فقیرتر کمتر در فعالیت‌های ورزشی شرکت داشتند (۴۰). نتایج تحقیق کوهن^۳ و همکاران (۲۰۰۶)، نشان داد پارک‌هایی که با نورپردازی محیط داخلی و اطراف آن تأمین شده بودند، همبستگی بیشتری با فعالیت بدنی شرکت‌کنندگان داشتند. همچنین دختران جوانی که در نزدیکی پارک زندگی می‌کردند، به‌ویژه پارک‌های که دارای تسهیلات متنوع بودند، بیشتر در فعالیت بدنی متوسط و شدید خارج از خانه و مدرسه شرکت داشتند (۳۰).

اِپستاین^۴ و همکاران (۲۰۰۶)، نشان دادند افزایش امکانات محیط همسایگی با فعالیت‌های با ارزش همبستگی دارد، همچنین زمین‌های بازی و پارک‌ها می‌توانند به ایجاد انگیزه برای خروج از خانه و مشارکت‌های ورزشی منجر

امکانات، نگهداری و نزدیکی، عوامل مهم در تشویق به استفاده از پارک هستند، همچنین درک از محیط اجتماعی، بر انتظارات و محیط فیزیکی تأثیرگذار است (۳۸).

در جمع‌بندی تحقیقات صورت‌گرفته می‌توان گفت تحقیقات خارجی صورت گرفته در زمینه ورزش محله‌ها، بیشتر بازگوکننده ارتباط محله‌های دارای اماکن ورزشی (محله‌های برخوردار از اماکن ورزشی مجاور) با سلامت جسمانی و روانی شهروندان، کیفیت دسترسی به آنها و امکانات محیطی بود که در شکل دادن به مبانی نظری تحقیق حاضر نقش مؤثری داشت. تحقیقات انجام‌گرفته در ایران بیشتر در زمینه ارزیابی وضعیت وسایل و تجهیزات پارکی، نقش شهرداری‌ها در گذران اوقات فراغت با تأکید بر فعالیت‌های ورزشی، نقش پارک‌ها در گذران اوقات فراغت، موانع گذران اوقات فراغت و موانع توسعه ورزش همگانی بود. در تحقیق حاضر ضمن توجه به نتایج تحقیقات انجام‌گرفته و استفاده از آنها در بیان مسئله و تدوین مؤلفه‌های اصلی و فرعی پرسشنامه، موضوعی که بیشتر خلأ آن احساس می‌شد، کمیت و کیفیت استفاده از پارک‌های محله در قالب ورزش همگانی بود. بر همین اساس محقق در پی آن بود که دریابد، موانع توسعه ورزش همگانی در محله‌های شهرستان اراک چیست؟

به‌منظور پاسخگویی به این پرسش اساسی، هفت مؤلفه اصلی که می‌توانست هم ضعف و کمبود تحقیقات گذشته در داخل کشور را تا حدودی پوشش دهد و هم پاسخ سؤالات تحقیق را دریابد، شناسایی و تدوین شد. نتایج این تحقیق می‌تواند به متولیان فرهنگی و اجتماعی (شهرداری، اداره کل ورزش و جوانان)، به‌ویژه شهرداری در جهت برنامه‌ریزی توسعه شهری با تأکید بر مسئولیت اجتماعی آنها کمک کند و از سوی دیگر، یافته‌های این تحقیق و

(۸ هکتار) در نظر گرفته شود. همچنین براساس استاندارد، مراجعه‌کننده می‌تواند از دورترین منطقه با وسیله نقلیه در مدت زمانی از ۱۵ دقیقه یا بیشتر، خود را به پارک یادشده برساند (۱۶). بررسی محقق نشان داد، جمع کل تعداد پارک‌های اراک ۱۲۵ و مساحت پارک‌های مناطق شهر اراک، ۴۲۱۱۱۶۳ متر مربع بود که با توجه به جمعیت حدود ۶۰۰ هزار نفری، سرانه فضای سبز پارکی ۷ متر مربع است. استاندارد فضای سبز در ایران بین ۷ تا ۱۲ متر مربع است و شاخص تعیین‌شده از سوی محیط زیست سازمان ملل، ۲۰ تا ۲۵ متر مربع برای هر نفر است. توزیع مکانی فضای سبز باید به‌گونه‌ای باشد که دستیابی به آن به‌آسانی صورت گیرد. برخی زمان دسترسی را ۱۰ دقیقه که معادل ۴۰۰ تا ۵۰۰ متر فاصله از نواحی مسکونی است، برآورد می‌کنند (۵). در خصوص وضعیت پارک‌های ایران نیز تحقیقاتی صورت گرفته است، از جمله، کاظمی و کرمی (۱۳۹۵) در پژوهش خود با عنوان «ارزیابی وضعیت وسایل و تجهیزات پارکی از دیدگاه شهروندان شهر تهران»، نشان دادند که کاربران انتظارات بیشتری نسبت به ظاهر، ایمنی، تنوع و حضور مربی متخصص دارند (۲۴).

رهنمایی و آقایی (۱۳۸۸)، نتیجه گرفتند کمبود مجموعه‌های ورزشی، نبود فرهنگ مشارکت، عدم همکاری صحیح و سازنده بین شهرداری و بخش خصوصی به‌منظور سرمایه‌گذاری برای احداث فضاهای ورزشی جدید طبق استانداردها و معیارهای جهانی، مجهز نبودن شهرداری به ابزارهای تکنولوژی نوین و مکانیزم‌های صحیح و مناسب به‌منظور فعال کردن بخش خصوصی در عرصه ورزش از جمله موانع اوقات فراغت با تأکید بر ورزش همگانی شهروندان منطقه ۶ تهران بود (۱۱). مک کورمک و همکاران (۲۰۱۰)، پس از مرور مقالات به این نتیجه رسیدند که برخی ویژگی‌های محیطی مانند ایمنی، زیبایی،

تحقیقات تکمیلی در این زمینه می‌تواند به روند مطالعاتی در زمینه فعالیت‌های ورزشی محله‌محور منجر شود.

روش‌شناسی

روش پژوهش، توصیفی-تحلیلی و بر مبنای اهداف پژوهش از نوع کاربردی است. این تحقیق در بازه زمانی اردیبهشت تا آذر ۱۳۹۸ انجام گرفت. جامعه آماری پژوهش شامل دو گروه می‌شدند، در بخش کیفی، گروه کارشناسان بودند، این گروه از بین استادان، مدیران ورزش همگانی و کارشناسان باتجربه شهرستان اراک انتخاب شدند (۱۵ نفر). نمونه‌گیری از این گروه به صورت هدفمند و غیرتصادفی انجام گرفت و نمونه‌گیری تا رسیدن به اشباع نظری ادامه یافت. در بخش کمی، گروه کاربران شامل تمامی شرکت‌کنندگان در ورزش صبحگاهی و عصرگاهی پارک‌های شهر اراک بودند (۲۶ پارک فعال)، هر چند آمار دقیقی از تعداد شرکت‌کنندگان وجود نداشت، ولی در هر پارک به اقتضای محله و مساحت پارک افرادی در هر روز حضور داشتند، در کل حدود ۴۵۰ نفر (به‌طور میانگین)، روزانه در پارک‌های مختلف اعم از زن و مرد ورزش می‌کردند. این تعداد شامل افرادی بود که تقریباً هر روز به پارک مراجعه می‌کردند. به عبارتی افراد ثابتی متقاضی ورزش در پارک بودند (توزیع و جمع‌آوری پرسشنامه در پارک‌ها ۱۵ روز طول کشید). به‌منظور تعیین تعداد حجم نمونه از جدول مورگان استفاده شد و تعداد ۲۰۷ نفر به‌صورت در دسترس به‌عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. به‌منظور تدوین پرسشنامه موانع توسعه‌یافتگی ورزش محله‌ها، ابتدا از طریق مطالعه ادبیات پیشینه و مبانی نظری چارچوب کلی موانع تعیین شد، سپس طی چند مرحله، فرایند پرسشنامه تکمیل شد.

مرحله اول مصاحبه با خبرگان؛ مرحله دوم، ارسال متن مصاحبه‌ها برای خبرگان مربوط و درخواست شناسایی گویه‌ها در قالب عوامل (موانع)؛ مرحله سوم، تحلیل و کدگذاری عوامل با استفاده از یک تیم ۳ نفره از همان کارشناسان که بیشتر در ورزش همگانی فعال بودند؛ مرحله چهارم، طبقه‌بندی نهایی مؤلفه‌ها در قالب موانع توسعه ورزش محله‌ها. در بررسی و تحلیل نهایی، پرسشنامه هفت‌عاملی با عنوان «موانع توسعه ورزش محلات»، به شرح زیر تدوین شد: عامل مدیریتی (۱۲ گویه)، امکانات و تجهیزات ورزشی (۹ گویه)، زیرساختی (۸ گویه)، زیست‌محیطی و رفاهی (۷ گویه)، دسترسی (۶ گویه)، بودجه‌ای، اعتباری و قانونی (۵ گویه)، فرهنگی - اجتماعی (۷ گویه).

در مجموع تعداد ۵۴ گویه، در مقیاس لیکرت به‌صورت چندارزشی، درجه‌بندی شد. برای بررسی روایی محتوایی به شکل کمی، از دو ضریب نسبی روایی محتوا و شاخص روایی محتوا استفاده شد. برای تعیین ضریب نسبی روایی محتوا، پرسشنامه تدوین شده بین ۱۵ نفر (کارشناسانی که با آنها مصاحبه شده بود) ارسال و از آنها تقاضا شد تا هر گویه را براساس طیف سه‌قسمتی «ضروری است»، «مفید است ولی ضرورتی ندارد» و «ضرورتی ندارد» و مجدد هر گویه را در طیف چهارگزینه‌ای «غیرمرتبط»، «نیاز به بازبینی جدی»، «مرتبط اما نیاز به بازبینی»، «کاملاً مرتبط»، بررسی کنند. پس از جمع‌آوری نظرهای متخصصان و تحلیل نتایج، ضریب نسبی روایی محتوا کل پرسشنامه ۰/۶ به‌دست آمد. شاخص روایی محتوا کل پرسشنامه نیز ۰/۸ محاسبه شد. با مقایسه نتایج به‌دست‌آمده و جدول تصمیم‌گیری شاخص‌ها، نتایج به‌طور کلی حاکی از هماهنگی محتوای ابزار اندازه‌گیری و هدف پژوهش بود.

شاخص‌های کشیدگی و چولگی به‌منظور بررسی مفروضه نرمال بودن داده‌ها استفاده شد. به‌منظور بررسی مفروضه‌های استفاده از روش تحلیل عاملی، شاخص‌های کیسرمایرز الکین او کرویت بارتلت بررسی شد. داده‌های جمع‌آوری شده با استفاده از نرم‌افزارهای SPSS، نسخه ۲۴ و LISREL نسخه ۸/۸۰، تجزیه و تحلیل شدند.

نتایج

نتایج نشان داد بیشتر نمونه‌ها در دامنه سنی ۳۷ تا ۴۷ سال قرار دارند و بیشتر آنها متأهل هستند (جدول ۱).

از روش تحلیل عاملی به‌منظور بررسی روایی سازه نیز استفاده شد که نتایج نشان‌دهندگی روایی مناسب داده‌های پژوهش است. به‌منظور بررسی پایایی ابزار پژوهش، از آزمون آلفای کرونباخ استفاده شد، پایایی ترکیبی ۰/۷۷ محاسبه شد، سپس پرسشنامه تدوین شده بین کاربران ورزش همگانی توزیع و از آنها خواسته شد تا نقش هر یک از گویه‌ها را در عدم توسعه ورزش محلات تعیین کنند. از روش‌های آماری تحلیل عاملی تأییدی، آزمون تی و فریدمن، برای تجزیه و تحلیل داده‌های آماری استفاده شد. قبل از تعیین روش‌های آماری استنباطی مناسب، از

جدول ۱. برخی از ویژگی‌های جمعیت‌شناختی در بخش کمی نمونه‌های تحقیق

متغیر	آماره	فراوانی	درصد
جنسیت	مرد	۱۲۵	۶۰/۴
	زن	۸۲	۳۹/۶
سن	۱۵ تا ۲۵ سال	۲۸	۱۳/۵۱
	۲۶ تا ۳۶	۵۸	۲۸
	۳۷ تا ۴۷	۶۴	۳۱
	۴۸ تا ۵۸	۳۰	۱۴/۴۹
	۵۹ تا ۸۰	۲۷	۱۳
تأهل	متأهل	۱۷۶	۸۵/۰۲
	مجرد	۳۱	۱۴/۹۸

نتایج جدول ۲ نشان می‌دهد، همه نمونه‌ها سابقه فعالیت ورزش همگانی داشته‌اند، همچنین بیشتر نمونه‌ها در منطقه‌ای که زندگی می‌کنند پارک وجود دارد و دسترسی آنها به پارک به‌طور میانگین ۱۵ دقیقه است. نتایج جدول ۳ نشان می‌دهد، بیشتر نمونه‌ها در بخش کیفی تحقیق در دامنه سنی ۳۶ تا ۴۶ سال قرار دارند، همگی متأهل و دارای سابقه فعالیت ورزشی و مسئولیت هستند.

جدول ۲. یافته‌های توصیفی در بخش کمی نمونه‌های تحقیق

متغیر	آماره	فراوانی	درصد
نوع فعالیت ورزشی	ورزش همگانی	۱۸۰	۸۶/۹۵
	ورزش حرفه‌ای	۲۷	۱۳/۰۵
سابقه فعالیت ورزشی	تا ۴ سال	۹۸	۴۷/۳۴
	۵ تا ۱۰	۴۵	۲۱/۷۴
	۱۱ تا ۱۵	۲۳	۱۱/۱۱
	۱۶ تا ۲۰	۲۰	۹/۶۶
	۲۱ و بیشتر	۲۱	۱۰/۱۵
وجود پارک در محل زندگی	بلی	۱۵۰	۷۲/۴۶
	خیر	۵۷	۲۷/۵۴
زمان رسیدن به پارک موردنظر	۱۰ دقیقه	۴۲	۲۰/۳۱
	۱۵ دقیقه	۸۷	۴۲
	۲۰ دقیقه	۳۷	۱۷/۸۸
	۳۰ دقیقه	۲۳	۱۱/۱۱
	۴۰	۱۸	۸/۷

جدول ۳. یافته‌های توصیفی در بخش کیفی نمونه‌های تحقیق

متغیر	آماره	فراوانی	درصد
جنسیت	۶۰/۴	۱۰	مرد
	۳۹/۶	۵	زن
سن	۲۵ تا ۳۵ سال	۳	۲۰
	۳۶ تا ۴۶	۶	۴۰
	۴۷ تا ۵۷	۵	۳۳/۳۳
	۵۸ تا ۶۸	۱	۶/۶۷
تأهل	متأهل	۱۵	۱۰۰
	مجرد	۰	۰
میزان تحصیلات	کارشناسی	۳	۲۰
	کارشناسی ارشد	۸	۵۳/۳۳
	دکتری	۴	۲۶/۶۷
مسئولیت	استاد دانشگاه	۶	۴۰
	مدیر ورزش همگانی	۴	۲۶/۶۷
	پیشکسوت کارشناس	۵	۳۳/۳۳

مناسب است و نشان می‌دهد نمونه‌برداری این پژوهش کافی است و این مقدار برای تحلیل عاملی در پژوهش مناسب است. همچنین مقدار خی‌دو آزمون کرویت بارتلست برابر با $۱۲۴/۳۵$ و با درجه آزادی ۱۴۳۱ ، معنادار ($۰/۰۰۱$) است. معناداری این شاخص نیز نشان‌دهنده این است که

به‌منظور بررسی مفروضه‌های استفاده از روش تحلیل عاملی، شاخص‌های کیسرمایرز الکین و کرویت بارتلست بررسی شد (جدول ۴). همان‌طور که در جدول مشاهده می‌شود، مقدار به‌دست‌آمده جهت آزمون شاخص کفایت نمونه‌گیری $۰/۸۸$ است. به گفته کیسر مقادیر بالای $۰/۶$

منجر شد که دقیقاً با عامل‌های طراحی شده در پرسشنامه موانع توسعه ورزش محله‌ها، مطابقت دارد. تعداد عامل‌های به‌دست‌آمده براساس مقادیر ویژه بالای ۱ است.

در ماتریس گویه‌ها به اندازه کافی همبستگی وجود دارد و توانایی عاملی شدن داده‌ها تأیید می‌شود. نتیجه تحلیل عاملی اکتشافی با استفاده از روش تحلیل مؤلفه‌های اصلی و با استفاده از روش چرخش وریماکس، به تعیین ۷ عامل

جدول ۴. مفروضه‌های استفاده از روش تحلیل عاملی اکتشافی

کیسرمایرز ال‌کین (KMO)	
۰/۸۸	
۶۱۲۴/۳۵	خی‌دو
۱۴۳۱	درجه آزادی
۰/۰۰۱	سطح معناداری

در جدول ۵ بار عاملی هریک از گویه‌های پرسشنامه بر روی عوامل به‌دست‌آمده ارائه شده است. نتایج نشان می‌دهد که عامل اول با مقدار ویژه ۵/۴۵ مقدار ۱۰/۰۹ درصد از واریانس کل آزمون را تبیین می‌کنند که مقدار قابل توجهی است.

در جدول ۵ بار عاملی هریک از گویه‌های پرسشنامه بر روی عوامل به‌دست‌آمده ارائه شده است. نتایج نشان می‌دهد که عامل اول با مقدار ویژه ۵/۴۵ مقدار ۱۰/۰۹ درصد از واریانس آزمون را به خود اختصاص داده

جدول ۵. اطلاعات عوامل استخراج شده

عامل‌ها	مقدار ویژه	مقدار ویژه بعد از چرخش	درصد واریانس مقدار ویژه	درصد تجمعی واریانس
اول	۱۵/۴۱	۵/۴۵	۱۰/۰۹	۱۰/۰۹
دوم	۳/۸۴	۴/۹۶	۹/۱۸	۱۹/۲۷
سوم	۲/۴۴	۴/۴۵	۸/۲۵	۲۷/۵۲
چهارم	۲/۱۱	۳/۹۶	۷/۳۳	۳۴/۸۴
پنجم	۱/۹۳	۳/۹۴	۷/۳۰	۴۲/۱۵
ششم	۱/۷۵	۳/۲۴	۶/۰۰	۴۸/۱۵
هفتم	۱/۴۴	۲/۹۶	۵/۴۸	۵۳/۶۳

حاصل از ابزار ساخته‌شده، دارای روایی سازه مناسب‌اند (جدول ۶).

با استفاده از روش تحلیل عاملی اکتشافی، هفت عامل مجزا به‌دست آمد. این نتایج نشان می‌دهد که داده‌های

جدول ۶. یافته‌های حاصل از تحلیل عاملی اکتشافی چرخش یافته (چرخش وریماکس)

عامل	گویه	بار عاملی
	نداشتن برنامه راهبردی و عملیاتی شهرداری در توسعه ورزش محله‌های شهر	۰/۵۲
	عدم برنامه‌ریزی مدون به‌منظور برگزاری مسابقات نوین، خلاقانه، پرهیجان و مفرح در محله‌ها	۰/۶۱
	عدم استفاده از پتانسیل‌ها و ظرفیت‌های علمی، پژوهشی دانشگاه‌ها در گسترش ورزش محله‌ها	۰/۵۲
	عدم مدیریت و سازماندهی در برنامه‌های ورزشی پارک‌ها، به‌منظور توسعه ورزش محله‌ها	۰/۵۴

مدیریتی	کمبود نیروی انسانی متخصص ورزشی در حوزه ورزش شهرداری	۰/۶۳
	عدم مکان‌یابی مناسب برای ساخت زمین‌های ورزشی در محله‌های شهری	۰/۵۷
	عدم استفاده از زمین‌ها یا مکان‌های بلااستفاده به‌منظور توسعه ورزش محله‌ها	۰/۳۸
	عدم همکاری و انسجام شهرداری و آموزش و پرورش در برگزاری مسابقات بین مدارس هم‌محله (هم‌منطقه)	۰/۵۹
	عدم حضور مربیان متخصص در پارک‌ها برای ارائه تمرین، راهنمایی و مشاوره به شرکت‌کنندگان	۰/۶۰
	نداشتن بانک اطلاعاتی مناسب از افراد شرکت‌کننده در برنامه‌های ورزشی پارک‌ها	۰/۵۲
	عدم انسجام و هماهنگی لازم بین شهرداری و سایر ارگان‌ها	۰/۶۴
	عدم برنامه‌ریزی و استفاده از نیروهای ورزشی داوطلب در قالب شوراهای ورزشی محله	۰/۴۸
	فقدان تجهیزات و امکانات ورزشی در پارک‌ها از جمله فوتبال دستی، ایرهاکی، گلف پارکی و...	۰/۴۴
	نامناسب بودن دستگاه‌های بدنسازی موجود در پارک‌ها	۰/۳۴
امکانات و تجهیزات	آشنا نبودن استفاده‌کنندگان از تجهیزات بدنسازی و نداشتن برنامه مدون برای استفاده از این وسایل	۰/۵۰
	توزیع نامناسب امکانات و تجهیزات ورزشی در پارک‌ها	۰/۷۵
	به‌روز نبودن وسایل ورزشی موجود در پارک‌ها	۰/۶۴
	مستهلك شدن وسایل و ناکارآمدی آنها	۰/۵۸
	کمبود زمین‌های ورزشی روباز (فوتبال، والیبال...) در محله‌ها	۰/۳۴
	نبودن وسایل و امکانات ورزشی نوین و جذاب مثل زمین چمن مصنوعی مینی‌فوتبال و...	۰/۳۷
	عدم نظارت، تعمیر و تجهیز امکانات ورزشی در پارک‌ها	۰/۵۸
	عدم هماهنگی وزارت مسکن و شهرسازی با شهرداری‌ها به‌منظور تخصیص فضاهای ورزشی شهری اختصاصی به محله‌ها، هنگام ساخت شهرک‌های جدید	۰/۳۰
	کمبود یا فقدان سالن‌های ورزشی یا زمین‌های ورزشی روباز در محله‌ها	۰/۷۵
	عدم طراحی مناسب مسیرهای دوچرخه‌سواری، پیاده‌روی در محله‌ها و پارک‌ها	۰/۳۸
زیرساختی	وجود ترافیک در پارک‌ها و تداخل فضاهای ورزشی با فضاهای عمومی و خانوادگی	۰/۳۹
	عدم وجود تعداد کافی پارک‌های کوچک در داخل محله‌ها که امکانات ورزشی نیز داشته باشند	۰/۴۱
	عدم پیش‌بینی امکانات و فضاهای لازم جهت ورزش معلولان در پارک‌های محله	۰/۷۳
	عدم طراحی و ساخت پیست‌های مناسب پیاده‌روی و بازی برای کودکان و سالمندان در محله‌ها	۰/۶۷
	ضعف در طراحی و مبلمان شهری در پارک‌ها به‌سبب کم‌توجهی به فضای ورزش	۰/۶۱
	آلودگی هوا و عدم رغبت افراد به ورزش در چنین شرایطی	۰/۶۹
	نور نامناسب پارک‌ها به‌ویژه در قسمت امکانات ورزشی	۰/۵۲
	بی‌توجهی به زیبایی و جانمایی تجهیزات و امکانات ورزشی	۰/۵۰
زیست‌محیطی و رفاهی	آلودگی صوتی و سروصدای زیاد در پارک‌ها	۰/۴۸
	فضای بی‌نشاط حاکم بر مکان ورزشی پارک‌ها و عدم پخش موسیقی مناسب و آرام‌بخش	۰/۶۳
	عدم پاکیزگی محیط و فقدان سرویس‌های بهداشتی مناسب و کافی	۰/۴۸
	عدم دسترسی راحت و کم‌هزینه به پارک‌ها یا مکان ورزشی در منطقه موردنظر	۰/۷۱
دسترسی	کمبود پارکینگ و ترافیک زیاد در هنگام ورود و خروج	۰/۵۹
	کمبود وسایل نقلیه عمومی برای رفت‌وآمد به محل موردنظر	۰/۷۱
	دور بودن پارک موردنظر از محل زندگی	۰/۷۶
	عدم دسترسی آسان به امکانات ورزشی پارک‌ها	۰/۷۲
	تداخل امکانات ورزشی پارک‌ها با فضای عمومی و خانوادگی	۰/۴۰
	عدم امکان حضور مؤثر بخش خصوصی در سرمایه‌گذاری ورزش محلات، به‌منظور توسعه ورزش و درآمدزایی	۰/۶۱
بودجه‌ای، اعتباری و قانونی	عدم امکان حضور بخش خصوصی در بهره‌برداری از اماکن ورزشی پارک‌ها با هدف ارتقای خدمات ورزشی	۰/۷۲
	نبود سازوکارهای مناسب به‌منظور ارائه بیمه‌های پوششی برای استفاده‌کنندگان از امکانات ورزشی پارک‌ها	۰/۵۶

۰/۶۰	نیود سازوکار مناسب به‌منظور اعطای تسهیلات بانکی به بخش خصوصی که قصد سرمایه‌گذاری در توسعه خدمات ورزشی محله‌ها را داشته باشند	فرهنگی و اجتماعی
۰/۳۳	مدیریت انحصاری شهرداری‌ها بر امکانات و تجهیزات پارک‌ها بدون ارائه خدمات ورزشی باکیفیت	
۰/۵۴	کمبود پارک‌ها و زمین‌های ورزشی در مناطق کم‌برخوردار (محروم)	
۰/۳۶	فقدان ایمنی و امنیت جسمانی و روانی شرکت‌کنندگان در برنامه‌های ورزشی پارک‌ها	
۰/۶۶	عدم میل و رغبت خانواده‌ها برای حضور فرزندان‌شان در پارک‌ها، برای فعالیت‌های ورزشی	
۰/۳۷	کم‌توجهی متولیان فرهنگی به تبلیغ ورزش همگانی و مزایای آن	
۰/۳۹	فقدان مراسم فرهنگی - ورزشی مفرح و بانشاط (جشن‌ها، مسابقات، شوهای ورزشی) در محله‌ها	
۰/۳۰	کم‌رنگ بودن فعالیت رسانه‌ها به‌ویژه در بخش فرهنگی و اجتماعی به ورزش محله‌ها	
۰/۳۳	بی‌توجهی شهرداری به توسعه ورزش حاشیه شهر و مناطق کم‌برخوردار	

روش‌های برآورد که متناسب با وضعیت نرمال بودن داده‌ها هستند، استفاده کرد. روش برآورد استفاده شده در تحلیل حاضر، روش ML^1 است. شاخص‌های برازش مدل تحلیل عاملی تأییدی به‌دست‌آمده در جدول ۷ آمده است.

نتایج جدول ۷ نشان می‌دهد با توجه به مقدار کشیدگی و چولگی به‌دست‌آمده برای متغیرهای پژوهش که بین ۲- و ۲+ است، می‌توان نتیجه گرفت که توزیع داده‌های حاصل از آزمون نرمال هستند. از این رو می‌توان از

جدول ۷. شاخص‌های بررسی نرمال بودن داده‌ها (عامل‌های اصلی)

عامل	تعداد	چولگی	کشیدگی
مدیریتی	۲۰۷	-۰,۲۲	-۰,۴۳
امکانات و تجهیزات ورزشی	۲۰۷	-۰,۵۷	-۰,۲۳
زیرساختی	۲۰۷	-۰,۶۵	۰,۲۴
زیست‌محیطی و رفاهی	۲۰۷	-۰,۲۴	-۰,۳۶
دسترسی	۲۰۷	-۰,۰۴	-۰,۱۲
بودجه‌ای، اعتباری و قانونی	۲۰۷	-۰,۳۰	-۰,۴۰
فرهنگی و اجتماعی	۲۰۷	-۰,۲۹	-۰,۴۹

نشان می‌دهد که مدل ارائه‌شده به‌طور مناسبی با داده‌های پژوهش، برازش دارند (جدول ۸).

نتایج بررسی شاخص‌های برازش مدل و مقادیر به‌دست‌آمده برای هر شاخص و مقایسه آن با مقدار مجاز

جدول ۸. شاخص‌های برازش مدل تحلیل عاملی تأییدی

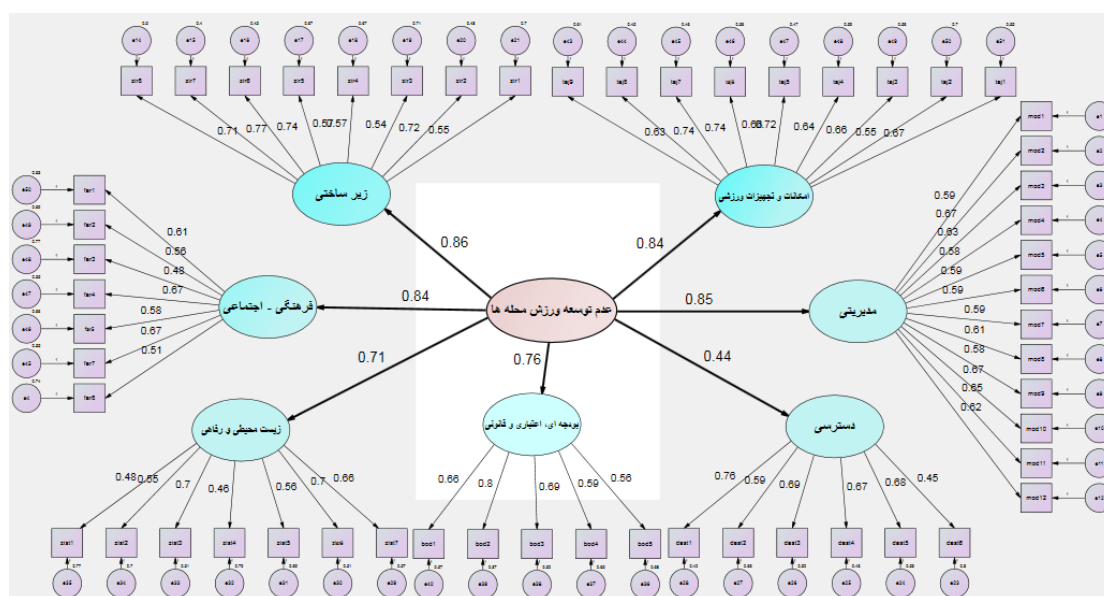
شاخص‌های برازش	نام شاخص	مقدار	حد مجاز
	χ^2/df	۲/۱۳	۳-۱
	RMSEA	۰/۰۴۵	کمتر از ۰/۰۷
	CFI	۰/۹۶	بالاتر از ۰/۹
	IFI	۰/۹۶	بالاتر از ۰/۹
	GFI	۰/۹۷	بالاتر از ۰/۹
	NNFI	۰/۹۵	بالاتر از ۰/۹

به‌عنوان موانع شناخته شده‌اند، نقش معناداری در عدم توسعه ورزش محله‌های اراک دارند و عامل مدیریتی دارای بیشترین بار عاملی و عامل دسترسی دارای کمترین بار عاملی بود.

نتایج جدول ۹ نشان می‌دهد که عوامل هفت‌گانه دارای بار عاملی بالایی هستند، به عبارتی رابطه عوامل مرتبه اول (متغیرهای قابل مشاهده) با متغیر مکنون (عامل مرتبه دوم) بالاست. در نتیجه عوامل هفت‌گانه که

جدول ۹. نقش عوامل هفت‌گانه در عدم توسعه ورزش محله‌های اراک از دیدگاه کاربران پارک‌های اراک

عامل مرتبه دوم	عامل مرتبه اول	بار عاملی	آماره t	p-value	نتیجه
عدم توسعه ورزش محله‌ها	عوامل مدیریتی	۰/۸۵	۸/۰۴	۰/۰۰۱	تأیید
	عوامل امکانات و تجهیزات ورزشی	۰/۸۴	۹/۱۷	۰/۰۰۱	تأیید
	عوامل زیرساختی	۰/۸۶	۷/۵۷	۰/۰۰۱	تأیید
	عوامل زیست‌محیطی و رفاهی	۰/۷۱	۵/۸۵	۰/۰۰۱	تأیید
	عوامل دسترسی	۰/۴۴	۵/۴۳	۰/۰۰۱	تأیید
	عوامل بودجه‌ای، اعتباری و قانونی	۰/۷۶	۸/۱۱	۰/۰۰۱	تأیید
	عوامل فرهنگی-اجتماعی	۰/۸۴	۷/۹۹	۰/۰۰۱	تأیید

نمودار ۱. مدل عاملی تأییدی، موانع توسعه ورزش محله‌های اراک

نتایج جدول ۱۱ در مورد رتبه‌بندی عوامل مؤثر در عدم توسعه ورزش محله‌های شهر اراک، با توجه به میانگین محاسبه‌شده برای هر یک از عوامل، نشان می‌دهد که عامل زیرساختی رتبه اول و در رتبه‌های بعدی به ترتیب عوامل مدیریتی، امکانات و تجهیزات ورزشی، فرهنگی و اجتماعی، بودجه‌ای- اعتباری و

به‌منظور رتبه‌بندی موانع توسعه ورزش محله‌ها از آزمون فریدمن استفاده شد (جدول ۱۰)، با توجه به مقدار آماره آزمون (۱۲۳,۳۳) و با درجه آزادی ۶، فرضیه صفر مبنی بر یکسان بودن اهمیت عوامل ذکرشده در توسعه ورزش محلات رد می‌شود.

قانونی، زیست‌محیطی رفاهی و در نهایت عامل دسترسی قرار دارند.

جدول ۱۰. آزمون فریدمن به منظور رتبه‌بندی عوامل مؤثر در عدم توسعه ورزش محلات

تعداد	۲۰۷
خی دو	۱۲۳/۳۳
درجه آزادی	۶
P	۰/۰۰۱

جدول ۱۱. رتبه‌بندی عوامل مؤثر در عدم توسعه ورزش محلات اراک

رتبه	میانگین رتبه	عامل مرتبه اول	عامل مرتبه دوم
۱	۴/۶۷	زیرساخت‌های ورزشی- پارکی	عوامل مؤثر در عدم توسعه ورزش محله‌های اراک
۲	۴/۶۲	مدیریتی	
۳	۴/۵۰	امکانات و تجهیزات ورزشی	
۴	۳/۹۹	فرهنگی- اجتماعی	
۵	۳/۸۸	بودجه‌ای، اعتباری و قانونی	
۶	۳/۵۱	زیست‌محیطی و رفاهی	
۷	۲/۸۳	دسترسی	

بحث و نتیجه‌گیری

در برنامه‌ریزی و طراحی شهری تأمین فضاهای مورد نیاز برای گذران اوقات فراغت شهروندان جزئی جدائی‌ناپذیر از طرح‌های توسعه شهری است، به‌گونه‌ای که ضوابط و استانداردها و سرانه‌های خاصی برای هر کدام از انواع این فضاها در نظر گرفته می‌شود. بدون شک در محیط‌های شهری، فضاهای سبز برای برآوردن اهدافی مهم طراحی می‌شوند، ولی دستیابی به اهداف موردنظر زمانی میسر می‌شوند که قابلیت عملکردی آنها به‌دقت شناسایی شوند و شناختی واقع‌بینانه از بازدهی هر یک حاصل شود. هدف کلی این تحقیق شناسایی و اولویت‌بندی عوامل عدم توسعه ورزش محله‌های شهر اراک بود. نتیجه کلی حاکی از آن بود که عوامل هفت‌گانه که به‌عنوان عوامل عدم توسعه ورزش همگانی شناسایی شده بودند، نقش معناداری در توسعه‌نیافتگی ورزش محله‌ها دارند.

عامل زیرساختی، به‌عنوان اولویت اول، در عدم توسعه ورزش محله‌های اراک معرفی شد. در این خصوص می‌توان گفت، پارک‌های محله‌های همان‌طور که از نامشان مشخص است در محله‌های شهر مستقرند و رافع نیازهای فراغتی در سطح محلات هستند. عمده استفاده‌کنندگان از این پارک‌ها نیز بانوان خانه‌دار، کودکان، نوجوانان و سالمندان هستند، این پارک‌ها در همهٔ ایام هفته و در همهٔ ساعات روز استفاده واقع می‌شوند، هرچند در اوقات عصر بیشتر از آنها استفاده می‌شود. با در نظر گرفتن جمعیت حدود ۶۰۰ هزار نفری اراک، سرانه فضای سبز حدود ۷ متر مربع می‌شود، هرچند این مساحت به نظر در محدوده استاندارد سرانه ایران قرار می‌گیرد، ولی ذکر این نکته ضروری است که مساحت زیادی از این پارک‌ها به‌عنوان کمربند سبز شهر و پارک‌های جنگلی در حومه شهر هستند و به‌سهولت در دسترس نیستند، از این رو در عمل برای ورزش محله استفاده نمی‌شوند و بیشتر جنبه زیست‌محیطی دارند. با این

اوصاف، آمار پارک‌های موجود اراک نشان می‌دهد تعداد این پارک‌ها تا حدودی مناسب است، اما در مناطق کمتر برخوردار و مناطقی که تراکم ساختمانی زیاد است، این تعداد مناسب نیستند. در مجموع می‌توان گفت، کمبود اماکن ورزشی اختصاصی شهرداری در سطح محلات، فقدان پارک‌هایی با ویژگی‌های محله‌ای و همسایگی که با هدف زیرساخت‌های ورزشی طراحی شده باشد، از عمده‌ترین عوامل عدم توسعه ورزش محله‌هاست. سرباز و همکاران (۱۳۹۲)، محمدی (۱۳۹۰)، حاتمی‌نژاد و همکاران (۱۳۹۴)، نیز به مشکل زیرساخت‌های ورزشی در پارک‌های محله‌ای اشاره می‌کنند (۸، ۱۸، ۲۶).

عامل مدیریتی یکی دیگر از عوامل مهم در توسعه نیافتگی ورزش محله‌های اراک شناسایی شد (اولویت دوم)، هرچند نتایج توصیفی تحقیق حاکی از آن بود که تعداد پارک‌ها در شهر اراک و سرانه فضای سبز تا حدودی از استانداردهای لازم برخوردار است. در تحلیل این نتیجه مهم می‌توان به زیرمجموعه‌های عامل مدیریت که از دیدگاه نمونه‌ها مهم تلقی شده‌اند، اشاره کرد، آنها اذعان داشتند که برنامه‌ریزی و هماهنگی لازم بین شهرداری و سایر ارگان‌ها از جمله اداره کل ورزش و آموزش و پرورش جهت استفاده مطلوب از امکانات ورزشی در توسعه ورزش محله‌ها، انجام نمی‌گیرد، از نیروی انسانی متخصص ورزشی در حوزه ورزش شهرداری استفاده نمی‌شود، مسابقات نوین، خلاقانه، پرهیجان و مفرح در پارک‌های محله برگزار نمی‌شود، همکاری و انسجام لازم بین شهرداری و آموزش و پرورش در برگزاری مسابقات بین مدارس هم‌محله (هم‌منطقه) وجود ندارد و در مدیریت و سازماندهی برنامه‌های ورزشی پارک‌ها، جهت توسعه ورزش محله‌ها ضعف وجود دارد. بیشترین فعالیت شهرداری معطوف به ورزش صبحگاهی و عصرگاهی است، همچنین مدیریت شهرداری در این زمینه فاقد طرح جامع و راهبردی

گسترش ورزش محلات است. در توجیه این نتیجه می‌توان به تحلیل نتایج توکلی‌نیا و همکاران (۱۳۹۳) استناد کرد، این محققان در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که برای رسیدن به برنامه‌ریزی محله‌مبنا و توسعه اجتماع محلی آنچه باید توسط مدیریت شهری و به‌خصوص مدیریت محله (هیأت امناء محله) در نظر گرفته شود، توجه به چهار عنصر ارتباط، آگاهی، مشارکت و اعتماد است که هر یک از اینها در مدیریت محلی نقش بسزایی دارند، به نظر می‌رسد این عناصر چهارگانه در مدیریت شهری اراک مورد توجه کافی قرار نگرفته است (۶). نتایج این تحقیق در بخش مدیریتی با نتایج تحقیق حسینی و همکاران (۱۳۹۶) همخوانی دارد. این محققان نیز نتیجه گرفتند که نحوه مدیریت شهرداری تهران در حوزه ورزش همگانی در تمامی اصول حکمرانی نامطلوب بود (۹). همچنین با نتایج تحقیق رهنمایی و آقایی (۱۳۸۸)، کاظمی و کرمی (۱۳۹۵) و عراقی و کاشف (۱۳۹۳)، در بخش برنامه راهبردی منابع انسانی همخوانی دارد (۱۱، ۲۰، ۲۴).

عامل امکانات و تجهیزات ورزشی در عدم توسعه ورزش محله‌های اراک به‌عنوان اولویت سوم معرفی شد.

نمونه‌های این تحقیق به ناکارآمدی وسایل ورزشی مستقر در پارک‌ها به‌روز نبودن و عدم جذابیت آنها اشاره داشتند. کمبود زمین‌های ورزشی روباز در محله‌ها، نبودن وسایل و امکانات ورزشی نوین و جذاب، فقدان تجهیزات و امکانات ورزشی از جمله فوتبال دستی، ایرهاکی، گلف پارکی و... نامناسب بودن دستگاه‌های بدنسازی موجود در پارک‌ها از جمله مواردی بودند که نمونه‌های این تحقیق به آنها اشاره داشتند. رهنمایی و آقایی (۱۳۸۸)، جلالی نسب و همکاران (۱۳۹۴)، یکی از عوامل کاهنده جذابیت پارک‌های شهری را ضعف کمی و کیفی امکانات تفریحی و ورزشی عنوان کردند (۱۱، ۷). جلالی نسب و همکاران (۱۳۹۴)، عراقی و کاشف (۱۳۹۳)، سرباز و همکاران

در توجیه نتایج فوق می‌توان گفت، عواملی همچون نبود احساس امنیت اجتماعی در نزد خانواده‌ها، مثل ترس از ایجاد مزاحمت، برداشت بد همسایگان از ورزش در پارک، نبودن یار و همپای ورزش، مخالفت همسر یا والدین و شکاف طبقاتی در بعد اجتماعی سبب کاهش مشارکت مردم شده است. در بعد فرهنگی نیز، ارزش‌ها و نگرش‌ها نسبت به ورزش در جمع عمومی، کم‌کاری مراجع فرهنگی در همگانی کردن ورزش، کم‌کاری رسانه‌ها در فرهنگ‌سازی ورزش همگانی، ترس از قضاوت در خصوص وضعیت جسمانی فرد، باعث کم‌رغبتی برخی از افراد و خانواده‌ها در حضور پارک‌های محله جهت ورزش کردن می‌شود.

در خصوص مؤلفه بودجه‌ای، قانونی (اولویت پنجم)، نبود سازوکارهای مناسب به‌منظور ارائه بیمه‌های پزشکی برای استفاده‌کنندگان از امکانات ورزشی پارک‌ها، نبود سازوکار مناسب به‌منظور اعطای تسهیلات بانکی به بخش خصوصی که قصد سرمایه‌گذاری در توسعه خدمات ورزشی محله‌ها را داشته باشند، عدم امکان حضور مؤثر بخش خصوصی در سرمایه‌گذاری ورزش محلات، جهت توسعه ورزش و درآمدزایی، از جمله مواردی بودند که نمونه‌های این تحقیق به آنها اشاره کرده بودند. رهنمایی و آقایی (۱۳۸۸)، در نتایج تحقیقات خود، عدم همکاری صحیح و سازنده بین شهرداری و بخش خصوصی به‌منظور سرمایه‌گذاری برای احداث فضاهای ورزشی جدید طبق استانداردها و معیارهای جهانی را از موانع عدم توسعه ورزش محلات قلمداد کردند (۱۱).

به‌نظر می‌رسد شهرداری با واگذاری بخشی از فعالیت‌های خدماتی ورزشی به بخش خصوصی می‌تواند از ظرفیت‌ها و توانایی‌های این بخش استفاده بیشتری کند. در این خصوص با مطرح کردن رویکرد محله‌محوری، از سوی مدیریت شهری می‌توان زمینه‌های مشارکت مردم در بخش

(۱۳۹۲)، نیز به ناکارآمدی وسایل ورزشی مستقر در پارک‌ها اشاره داشتند (۱۱، ۱۸). مک کورمک و دیگران (۲۰۱۰)، به این نتیجه رسیدند که برخی ویژگی‌های محیطی مانند ایمنی، زیبایی، امکانات، نگهداری و نزدیکی عوامل مهم در تشویق به استفاده از پارک هستند (۳۸). به نظر آلوز و دیگران (۲۰۰۸)، افراد سالمند تمایل زیادی در مراجعه به پارک‌های محلی دارند، به شرط آنکه این پارک‌ها شرایط خوبی داشته باشند و انتظارات رفاهی افراد را برآورده سازند (۲۹). احتمالاً یکی از مواردی که سبب می‌شود مردم برای انجام ورزش صبحگاهی و عصرگاهی به پارک‌های اصلی شهر بروند، ضعف در تجهیزات پارک‌های محله بوده و هیچ‌گونه جذابیتی در این نوع پارک‌ها وجود نداشته است. سالمندان و خانم‌های خانه‌دار ترجیح می‌دهند که در پارک‌های مجاور منزل به ورزش بپردازند و اگر تجهیزات ورزشی مناسبی در این پارک‌ها وجود داشته باشد، این زمینه برای آنها فراهم خواهد شد.

عوامل فرهنگی - اجتماعی در عدم توسعه ورزش محله نیز از عوامل مهم تلقی شده بود (اولویت چهارم)، در این خصوص نمونه‌ها، ضعف در انجام کارهای فرهنگی و تبلیغاتی از طریق رسانه‌ها و آموزش و پرورش جهت افزایش میل و رغبت خانواده‌ها برای حضور در پارک‌های محله، کمبود پارک محله در مناطق محروم، فقدان مراسم فرهنگی-ورزشی بانشاط در محله‌ها و مشکلات و محدودیت‌های اجتماعی را به‌عنوان موانع عنوان کرده بودند. نتایج این تحقیق در خصوص عوامل فرهنگی، با نتایج عراقی و کاشف (۱۳۹۳) و شمعی (۱۳۹۲)، در خصوص مسائل اجتماعی با نتایج حاتمی‌نژاد و همکاران (۱۳۹۴) و لطفی و همکاران (۱۳۹۲)، در خصوص امنیت اجتماعی با نتایج استرانیگر، تیتز و اوجا (۲۰۱۰) و هامپل و دیگران (۲۰۰۴)، همخوانی دارد (۸، ۳۴، ۳۹، ۲۵، ۲۰).

سرمایه‌گذاری برای خدمات ورزشی در محله‌ها را فراهم آورد. عدم پوشش بیمه‌ای شرکت‌کنندگان در ورزش محلات یا پارک‌ها نیز یکی از عوامل محدودکننده است. به نظر می‌رسد، سازوکاری که در آن مصدومیت ورزشکار شرکت‌کننده در ورزش پارکی را تأیید کند، خیلی روشن و واضح نیست.

در خصوص مؤلفه زیست‌محیطی و رفاهی (اولویت ششم)، آلودگی هوا، فقدان فضای بانشاط در مکان‌های ورزشی، نورپردازی نامناسب، بی‌توجهی به زیبایی و جانمایی تجهیزات و امکانات ورزشی از جمله موارد محدودکننده فعالیت‌های ورزش بودند. آلوز و دیگران (۲۰۰۸)، نتیجه گرفتند وجود عوامل طبیعی مثل درختان و گیاهان و وجود مناظر سرگرم‌کننده به مراجعه بیشتر افراد منجر می‌شوند (۲۹). کازینسکی و دیگران (۲۰۰۷)، نتیجه گرفتند مسیرهای پیاده‌روی و مناطق درختکاری شده و برخی نمادهای خاص پارک، با فعالیت بدنی همبستگی داشتند، همچنین پارک‌ها با مسیرهای پیاده‌روی و یا مکان‌های درختکاری شده تقریباً ۷ برابر بیشتر از پارک‌هایی که این امکان را نداشتند، مورد استفاده قرار می‌گرفتند (۳۶). هاستون و دیگران (۲۰۰۳)، عنوان کردند، روشنایی معابر و مسیرهای پیاده‌روی رابطه مثبتی را با انجام فعالیت‌های ورزشی نشان می‌دهد (۳۳). مسیرهای زیبای پیاده‌روی، استفاده از شرایط توپوگرافیک بستر طبیعی زمین در ایجاد چشم‌اندازها و جذابیت‌های بصری بدیع استقرار موزه طبیعی، وجود جذابیت‌های علمی تفریحی مانند گونه‌های جذاب زنده حیات گیاهی یا جانوری، استفاده از شرایط توپوگرافیک بستر طبیعی زمین در ایجاد چشم‌اندازها و جذابیت‌های بصری بدیع، محوطه‌سازی و فضا‌سازی درون پارک‌ها، در جذب افراد به ورزش همگانی تأثیر دارد. بررسی پارک‌های ایران نشان می‌دهد عوامل ذکرشده معضل همگانی است.

عامل دسترسی، به‌عنوان اولویت آخر در عدم توسعه ورزش محله‌های اراک معرفی شد. نتایج توصیفی تحقیق نشان می‌دهد: ۸۰ درصد نمونه‌ها به‌صورت پیاده خود را به پارک موردنظر می‌رسانند و میانگین دسترسی به پارک مربوطه نیز بین ۱۰ تا ۲۰ دقیقه بود، بنابراین منطقی است که این عامل در اولویت آخر باشد. اما این نتیجه بدین مفهوم نیست که این عامل در عدم توسعه ورزش محله‌ها نقشی ندارد، بلکه فقط نمونه‌های این تحقیق چنین موقعیتی داشته‌اند. نتایج تحقیق لورین نیسیبت و همکاران (۲۰۱۹) در خصوص دسترسی به پارک‌های محلی نشان داد، ساکنان شهری در ایالات متحده آمریکا به‌طور متوسط ۲ کیلومتر جهت دسترسی به پارک پیاده‌روی می‌کنند و در بسیاری از شهرها با ۱۰ دقیقه پیاده‌روی به پارک دسترسی پیدا می‌کنند (۳۷).

گیلس کورتی و همکاران (۲۰۰۵)، عنوان می‌کنند، افزایش دسترسی به افزایش استفاده از فضاهای باز عمومی منجر می‌شود، ضمن آنکه چنانچه فضاهای باز عمومی با دسترسی بسیار خوب، جذابیت بالا و اندازه مناسب طراحی شوند، به میزان ۵۰ درصد بیشتر احتمال پیاده‌روی را برای افراد افزایش می‌دهند (۳۲). هامپل و همکاران (۲۰۰۴)، هاستون و همکاران (۲۰۰۳)، کرتلند و دیگران (۲۰۰۳)، حاتم‌نژاد و همکاران (۱۳۹۴)، علوی و همکاران (۱۳۹۵) و فصیحی و همکاران (۱۳۹۸)، در نتایج تحقیقات خود اعلام کردند عدم دسترس آسان به پارک که شامل مواردی همچون دوری پارک از محل زندگی، ترافیک، کمبود وسایط نقلیه در عدم جذب افراد به ورزش همگانی در پارک‌ها تأثیرگذار است (۸، ۲۱، ۲۳، ۳۳، ۳۴، ۳۵). در خصوص اینکه عامل دسترسی به‌عنوان اولویت آخر تعیین شده است می‌توان گفت، پارک‌هایی که برای ورزش همگانی (صبحگاهی و عصرگاهی) از سوی هیأت ورزش همگانی و سازمان فرهنگی ورزشی شهر، انتخاب شده‌اند بیشتر در

هفت‌گانه این تحقیق، برنامه‌ریزی جامع و عملیاتی توسط گروه تخصصی (شامل کارشناسان تربیت بدنی، سازمان فرهنگی ورزشی شهرداری، آموزش و پرورش، اداره کل ورزش و جوانان)، انجام گیرد. برخی از محورهای برنامه‌ریزی می‌تواند در خصوص موارد زیر باشد، برگزاری لیگ بازی‌های سنتی و محلی، برگزاری جشنواره‌های فرهنگی ورزشی متناسب با گروه‌های سنی مختلف (مسابقات با محوریت ورزش همگانی).

*این طرح به سفارش و حمایت مالی اداره کل ورزش و جوانان استان مرکزی (به شماره و تاریخ ۹۷/ص/۱۰۳۰)، انجام شده است.

نواحی مرکزی شهر است و افرادی که از مرکز شهر دورترند، زمان بیشتری را باید صرف رسیدن به محل مورد نظر کنند. در جمع‌بندی کلی می‌توان گفت، گسترش ورزش همگانی در محله‌ها فرآیندی چندوجهی و نظام‌مند است و به‌منظور توسعه آن به تعامل و همکاری و هماهنگی نهادهای ورزشی، اجتماعی و فرهنگی ذی‌ربط نیاز دارد، از این رو با توجه به نتایج این تحقیق پیشنهاد می‌شود، ابتدا پتانسیل‌های زیرساختی موجود در محله‌ها که قابلیت اجرای ورزش همگانی را دارند، توسط کارگروه تخصصی سازمان فرهنگی ورزشی شهرداری شناسایی شود، مشکلات ساختاری و تجهیزاتی آنها شناسایی شود، سپس با استفاده از نتایج به‌دست‌آمده در خصوص زیرشاخه‌های عوامل

منابع

۱. آصفی، احمدعلی؛ اسدی دستجردی، حسن. (۱۳۹۵). «بررسی موانع توسعه ورزش همگانی در دانشگاه‌های دولتی شهر تهران و ارائه راهکارهای کاربردی توسعه آن». مدیریت ورزشی، دوره ۸، ش ۶، ص ۸۲۳-۸۴۴.
۲. باقری، محمد؛ عظمتی، حمیدرضا. (۱۳۹۰). «ارتقای سلامت جسمی - روانی شهروندان با طراحی محیط و منظر شهری». انسان و محیط زیست، ص ۸۸-۹۵.
۳. پورمحمدی، محمدرضا. (۱۳۸۸). برنامه‌ریزی کاربری اراضی شهری، تهران: سمت.
۴. تقوایی، مسعود؛ بابانصب، رسول؛ موسوی، چمران. (۱۳۸۸). «تحلیلی بر سنجش عوامل مؤثر بر مشارکت شهروندان در مدیریت شهری مطالعه موردی: منطقه ۴ شهر تبریز». مطالعات و پژوهش‌های شهری و منطقه‌ای، سال اول، ش ۲، ص ۵۴.
۵. تقوایی، مسعود؛ شاهوردیان، مرضیه. (۱۳۸۸). «برنامه‌ریزی و طراحی فضای سبز شهری»، ماهنامه شهرداری‌ها، سال پنجم، ش ۵۴.
۶. فنی، زهره؛ توکلی‌نیا، جمیله؛ قربانی، حمید؛ سلطان‌زاده، اکبر. (۱۳۹۳). «ارزیابی عملکرد سرای محلات در راستای توسعه مدیریت محلی، نمونه موردی سرای محله‌های اوین، تجریش، نیاوران». مدیریت شهری، ص ۳۲-۴۶.
- ۷- جلالی نسب، محمدعلی؛ فهیمی، امیرحسین؛ نشانی فام، شکوه. (۱۳۹۴). «بررسی راهکارهای افزایش بهره‌وری پارک‌ها و فضاهای سبز شهری؛ نمونه موردی: پارک‌های شهری اراک»، نشریه مدیریت شهری، ص ۲۲۷-۲۴۸.
۸. حاتمی‌نژاد، حسین؛ خادمی، امیرحسین؛ ضرغام‌فرد، مسلم. (۱۳۹۴). «تحلیل توزیع مکانی - فضایی پارک‌های درون‌شهری آمل با رویکرد عدالت اجتماعی». فصلنامه مطالعات و برنامه‌ریزی شهری، سال سوم، ش ۱۰، ص ۲۹-۵۳.

۹. حسینی، سید مرتضی؛ آقایی، نجف؛ الهی، علیرضا؛ صفاری، مرجان. (۱۳۹۶). «مطالعه رفتار شهرداری تهران در حوزه ورزش همگانی براساس اصول حکمروایی خوب شهری». مطالعات مدیریت رفتار سازمانی در ورزش، دوره ۴، ش ۴ (پیاپی ۶۱)، ص ۲۱-۳۶.
- ۱۰- حیدری، محمد. (۱۳۹۲). نقش ویژگی‌های محیطی پارک‌ها در جذب افراد به ورزش صبحگاهی شهرستان خرم‌آباد. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی بروجرد.
۱۱. رهنمایی، محمدتقی؛ آقایی، لیلا. (۱۳۸۸). «نقش شهرداری‌ها در توسعه فضاهای ورزشی برای گذران اوقات فراغت شهروندان (مورد مطالعه منطقه ۶ شهرداری تهران)». جغرافیا (نشریه علمی - پژوهشی انجمن جغرافیای ایران) دوره جدید، سال هفتم، ش ۲۲
۱۲. رضوانی، محمدرضا، متکان، علی‌اکبر، منصوریان، حسین و ستاری، محمدحسین. (۱۳۸۸). «توسعه و سنجش شاخص‌های کیفیت زندگی شهری، مطالعه موردی: شهر نورآباد، استان لرستان». مطالعات و پژوهش‌های شهری و منطقه‌ای، سال اول، ش ۲، ص ۸۷-۱۱۰.
۱۳. رضوانی، محمد. (۱۳۹۹). «ظرفیت شهرداری‌ها در توسعه اجرای حقوق شهروندی». نشریه مطالعات شهری و پژوهش‌های شهری، سال سوم، ش ۲.
۱۴. رحمانی، ایرج؛ باصری، علی؛ آفرینش خاکی، اکبر؛ قدیمی، بهرام (۱۳۹۹). «شناسایی و اولویت بندی عامل‌های تحلیل جامعه شناختی ورزش همگانی سالمندان در بوستان‌ها». مطالعات علوم اجتماعی ایران، سال شانزدهم، ش ۶۳.
۱۵. سلگی، محمد؛ صادق‌پور، بهرام. (۱۳۸۲). بررسی وضعیت اوقات فراغت جوانان، پژوهش و تحقیق سازمان ملی جوانان، گزارش ملی جوانان، تهران: اهل قلم.
۱۶. سعیدنیا، احمد. (۱۳۷۹). «فضای سبز شهری، کتاب سبز شهرداری. مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهری، وزارت کشور، انتشارات سازمان شهرداری‌های کشور، ج ۹.
۱۷. سعیدنیا، احمد (۱۳۸۳). کتاب سبز شهرداری، فضای سبز شهری. ج ۹، تهران: انتشارات سازمان شهرداری و دهیاری‌های کشور.
۱۸. سرباز، آمنه؛ حیاتی، باب‌اله (۱۳۹۲). بررسی عوامل مؤثر بر رضایتمندی مراجعه‌کنندگان از کیفیت خدمات ارائه‌شده در پارک‌های شهر تبریز. اولین همایش ملی راهکارهای توسعه فضای سبز کلان‌شهر تبریز، اردیبهشت.
۱۹. شماعی، علی. (۱۳۹۲). «بررسی و تحلیل میزان مشارکت شهروندان در مدیریت شهری با تأکید بر مدیریت محله (مطالعه موردی: محله جماران، ناحیه چهار، منطقه یک تهران)». فصلنامه مطالعات مدیریت شهری، سال پنجم، ش ۱۶، ص ۳۱-۴۲.
۲۰. عراقی، محسن؛ کاشف، میرمحمد. (۱۳۹۳). «چالش‌های پیش روی توسعه ورزش همگانی در ایران و راهبردهای آن». مدیریت ورزشی، دوره ۶، ش ۴، ص ۶۴۳-۶۵۵.
۲۱. علوی، سید علی؛ گروسی، علیرضا؛ شاهرخی، فریاد؛ زینب؛ نصیری‌مجد، سعید. (۱۳۹۵). «تحلیلی از وضعیت کمی و کیفی فضای سبز شهری با تأکید بر سنجش رضایتمندی ساکنین شهر نظرآباد». نشریه معماری شهر پایدار، سال چهارم، ش ۲، ص ۳۱-۴۲.

۲۲. فاضلیان، سید محسن؛ قاسنی، محمدرضا. (۱۳۸۲). «بررسی ویژگی‌های فضاهای اجتماعی مناسب در ایجاد حس تعلق به محله (مورد مطالعه: منطقه ۲ شهرداری تهران)». فصلنامه مطالعات مدیریت شهری، سال پنجم، ش ۱۶.
۲۳. فصیحی، حبیب‌اله. (۱۳۹۸). ارزیابی و تحلیل قابلیت‌های پیاده‌روی ورزشی (مورد مطالعه: منطقه ۲۰ تهران). فصلنامه مدیریت و توسعه ورزش، سال هشتم، ش ۳، پیاپی ۹.
۲۴. کاظمی، سارا؛ کرمی، محسن. (۱۳۹۵). «ارزیابی وضعیت وسایل و تجهیزات پارکی از دیدگاه شهروندان شهر تهران». نخستین کنفرانس بین‌المللی مدیریت ورزش. -https://www.civilica.com/Paper-ICMSPORT01-ICMSPORT01_013.html
۲۵. لطفی، صدیقه؛ مهدی، علی؛ مهدوی بهنمیری، معصومه. (۱۳۹۲). «سنجش گرایش ساکنان مناطق چهارگانه شهر قم به ورزش و فعالیت‌های جسمانی (سلامت شهری، توسعه پایدار)». پژوهش‌نامه مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی، سال نهم، ش ۱۷، ص ۷۵-۹۴.
۲۶. محمدی، مریم (۱۳۹۰). توصیف میزان رضایت‌مندی و استقبال شهروندان از مبلمان ورزشی فضای باز، اولین همایش ملی تفریحات ورزشی، سازمان ورزش شهرداری تهران.
۲۷. معلمی، محسن. (۱۳۸۶). «هویت شهری، هویت مسکونی، مفاهیم گمشده امروزی». ماهنامه راه و ساختمان، ش ۴۸.
۲۸. مهدی‌زاده، رحیمه؛ اندام، رضا. (۱۳۹۳). «راهکارهای توسعه ورزش همگانی در دانشگاه‌های ایران». مطالعات مدیریت ورزشی، ش ۲۲، ص ۱۵-۳۸.
- 29-Alves, S. (2008) "Preferences of older for environmental attributes of local parks. Facilities", 26(11/12), 433-453.
- 30-Cohen, D. A., Ashwood, J.S., Scott, M., Overton, A., Evenson, K.R., Staten, L.K., Porter, D., Mckenzie, T.L., & Catellier, D. (2006). "Public parks and physical activity among adolscent girls". American journal of pediatrics. 118: e1381-e1389.
- 31- Epstein, L. H., et al. (2006). "Reducing Sedentary Behavior the Relationship Between Park Area and the Physical Activity of Youth." Psychological science 17(8): 654-659.
- 32-Giles-Corti, B., et al. (2005). "Increasing walking: how important is distance to, attractiveness, and size of public open space?". American journal of preventive medicine 28(2): 169-176.
- 33-Huston, S. L., et al. (2003). " Neighborhood environment, access to places for activity, and leisure-time physical activity in a diverse North Carolina population". American Journal of Health Promotion 18(1): 58-69.
- 34- Humpel, N., et al. (2004). " Associations of location and perceived environmental attributes with walking in neighborhoods". American Journal of Health Promotion 18(3): 239-242.
- 35-Kirtland, K. A., et al. (2003). "Environmental measures of physical activity supports: perception versus reality". American journal of preventive medicine 24(4): 323-331.
- 36-Kaczynski, A. T. and K. A. Henderson (2007). "Environmental correlates of physical activity: a review of evidence about parks and recreation". Leisure Sciences 29(4): 315-354.

- 37-Lorien Nesbitt, Michael J. Meitner, Cynthia Girling, Stephen R.J. Sheppard, Yuhao Lu.(2019).Who has access to urban vegetation? A spatial analysis of distributional green equity in 10 US cities.Landscape and Urban Planning journal homepage: www.elsevier.com/locate/landurbplan
- 38-McCormack, G. R., et al. (2010). "Characteristics of urban parks associated with park use and physical activity: a review of qualitative research". *Health & Place* 16(4): 712-726.
- 39-Stronegger, W.J., Titze, S., & Oja, P. (2010). "Perceived characteristics of the neighborhood and its association with physical activity behavior and self-rated health". *Journal of health & place*, 16, 736-743.
- 40 -Van Lenthe, F., et al. (2005). "Neighbourhood inequalities in physical inactivity: the role of neighbourhood attractiveness, proximity to local facilities and safety in the Netherlands." *Social science & medicine* 60(4): 763-775.
- 41-Van Dijk-Wesseliusa.J E. Maasb,J. Hovingaa.D, Van Vugtb.M, Van den Bergc.A E(2018).The impact of greening schoolyards on the appreciation, and physical, cognitive and social-emotional well-being of schoolchildren: A prospective intervention study. *Landscape and Urban Planning journal homepage: www.elsevier.com/locate/landurbplan*.

Identifying and Ranking the Obstacles to the Development of Sports for All in the Neighborhoods of Arak City

Ezatollah Shahmansouri*^۱- Esfandiar Khosravizadeh^۲- Bita Arasti^۳-

Mehdi Molaei Yasavooli^۴

1.Assistance professor, Department of Sport Sciences, Faculty of Human Sciences, Islamic Azad University, Arak Branch, Arak, Iran 2.Associate Professor,

Department of Sport Sciences, Faculty of Physical Education and Sport Sciences, Arak University, Arak, Iran 3. MSc, Sport Management, Research Director of the Administration of Sports and Youth of Markazi Province, Arak, Iran 4.Ph.D. Student, Faculty of Measurement and Evaluation, Allameh Tabatabaei University, Tehran, Iran

(Received:2020/10/6;Accepted:2021/1/24)

Abstract

The rapid growth of urbanization in line with fundamental changes in urban lifestyle affected by the capitalist system and new technologies has led to the rise and emergence of numerous urbanization problems and increasing psychological and physical pressures on citizens. One of the places that have been severely affected by these developments is the urban neighborhood system. The purpose of this study was to identify and rank barriers to Sports for All development in the neighborhoods of Arak city. The research method was descriptive-analytical and the statistical population in the qualitative section included: experts (15 people) and in the quantitative section, included: all participants inside Sports for All city of Arak (450 people). In the quantitative part, 207 people were selected as available and in the qualitative part of the whole statistical population as a sample. The data collection tool was a questionnaire which was prepared using a mixed method. To evaluate the content validity of the questionnaire quantitatively, two relative content validity coefficients and content validity index were used. Confirmatory factor analysis; t-test and Friedman test were used to analyze the statistical data. Information obtained using "SPSS" software. Version 24 and LISREL were analyzed. The results showed that, the seven factors that were identified as obstacles to the development of neighborhood sports have an effective and significant role in the lack of neighborhood sports development. These factors are in order of priority as follows: infrastructure, management, facilities and equipment, socio-cultural, budget-credit, environmental-welfare and finally access. The general result of the research indicates that proper management for exploiting the current situation is not done and the focus and attention is on hold sometimes morning and evening sports, in some of the main parks of the city.

Keywords

Barriers of Sport for All. Neighborhood-based sports, Neighborhood parks.

*Corresponding Author: Email: et.shahmansoori@gmail.com ; Tel:+989183611298